

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

УЧАСНИКІВ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«ВІДНОВЛЕННЯ, ОХОРОНА Й ЗБЕРЕЖЕННЯ
РОСЛИННОГО СВІТУ ЛІСІВ УКРАЇНИ
В УМОВАХ ТЕХНОГЕННОГО НАВАНТАЖЕННЯ
ТА ЗМІН КЛІМАТУ»**

(15-16 жовтня 2019 року)

Київ - 2019

УДК 630* 658.011.54

ОСОБЛИВОСТІ ЗБЕРЕЖЕННЯ ПІДРОСТУ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ЛІСОСІЧНИХ РОБІТ В ГІРСЬКИХ ЛІСАХ

В.Л. Коржов, кандидат технічних наук

В.С. Кудра

*Український науково-дослідний інститут гірського лісівництва
(м. Івано-Франківськ, Україна)*

Лісівничо-екологічна ефективність будь-якого способу рубки чи технології лісосічних робіт у першу чергу оцінюється з позицій збереження лісового середовища, в тому числі природного поновлення та надґрунтового покриву [1]. На стан лісового середовища в процесі рубки впливають природні, організаційні і технологічні фактори. До перших, які є некерованими, відносяться рельєф, ґрунтові і гідрологічні умови, структура деревостану, порода, вік і бонітет дерев, їх просторове розташування тощо. Організаційні фактори включають в себе: методи планування і форми організації лісосічних робіт, місце і терміни проведення різних видів рубок, стан лісової інфраструктури, кваліфікацію і рівень оплати праці лісорубів, порядок контролю за виконанням робіт. До основних технологічних факторів відносяться рівень проведення підготовчих робіт, вибір застосовуваних машин та технологічних процесів і передбачені способи лісовідновлення. Дві останні групи факторів обумовлені тільки людською діяльністю.

Лабораторією лісових природозберігаючих технологій і транспорту УкрНДГірліс проводяться довготривалі дослідження в Українських Карпатах із встановлення лісівничо-екологічної оцінки технологічних процесів гірської лісозаготівлі. В результаті встановлено, що із усіх лісосічних операцій значний вплив на лісове середовище у гірських умовах здійснює процес первинного транспортування деревини. Наслідки такого впливу можуть у подальшому суттєво змінити якість та продуктивність деревостану, що сформується із наявного підросту. Пошкодження підросту за певних умов сприяє формуванню дров'яних стовбурів з ознаками механічних пошкоджень та розвитку гнилей, а порушення ґрунтової поверхні – утворенню осередків ерозії ґрунту. Особливо значної шкоди завдається крупному підросту, який, в окремих випадках, може бути знищений при порушенні технології збору і трелювання деревини. Ступінь впливу на підріст суттєво залежить від виду машин і механізмів, які застосовуються для трелювання чи спуску

деревини. Середні показники збереженості підросту після завершення лісосічних робіт подані в таблиці. Їх відхилення може складати до 20% в залежності від вищезгаданих факторів.

Таблиця. Стан підросту при різних технологіях лісозаготівлі

Технологічний варіант лісозаготівлі	Категорія стану підросту, %		
	не пошкоджений	пошкоджений	
		не до ступеня припинення росту	до ступеня припинення росту
Гусеничний трактор	70,0	17,2	12,8
Гусеничний + колісний трактори	59,6	23,8	16,6
Колісний трактор	83,7	7,2	9,1
Колісний харвестер + форвардер	86,4	4,8	8,8
Мобільна канатна установка	90,7	5,7	3,6
Стаціонарна канатна установка	90,3	5,4	4,3
Гужовий транспорт	93,7	2,0	4,3

Найнижча збереженість підросту характерна для трелювальних тракторів, які найбільш розповсюджені на лісозаготівлі в Карпатському регіоні. При цьому, застосування сучасних колісних тракторів і форвардерів дозволяє суттєво покращити збереженість підросту. При роботі систем канатного транспорту не пошкодженими є понад 90% підросту. Однак, необхідно відмітити, надзвичайно малу наявність такої техніки в лісгоспах. Найкращі показники характерні для гужового транспорту, застосування якого є ефективним при невеликих обсягах лісозаготівлі та малих віддальх трелювання [2–4].

З урахування результатів досліджень складені рекомендації, які затверджені Держлісагентством України [5].

Список використаних джерел:

1. Bybluk N., Timber harvesting in the Carpathians: Ecological problems and methods to solve them /N Bybluk, O.Styranivsky, V. Korzhov, V. Kudra //Journal of forest science. 56, 2010 (7). P. 333-340.
2. Коржов В.Л. Лісівничо-екологічні аспекти роботи агрегатних машин на гірській лісозаготівлі в Українських Карпатах /В.Л. Коржов, В.С. Кудра /Наукові праці Лісівничої академії наук України. 2012. Вип.10. С.242-247
3. Коржов В.Л. Застосування мобільних канатних лісотранспортних установок у Карпатах /В.Л. Коржов, В.С. Кудра /Наукові праці Лісівничої академії наук України. 2014. Вип. 12. С. 242-250.
4. Кудра В.С. Лісівничо-екологічна ефективність застосування трелювальних тракторів в Сколівських Бескидах /Кудра В.С., Коржов В.Л., Кокоць С.Ю. /В кн. Сучасні проблеми лісівничо-екологічної типології: матеріали всеукраїнської наук.-практ. конф.,– Івано-Франківськ: НАІР, 2016. С. 170-176.
5. Рекомендації з удосконалення технології лісозаготівлі при різних способах рубок в гірських лісах Українських Карпат - Івано-Франківськ: Просвіта, 2017. 52с.